

Polazeći od ciljeva i načela utvrđenih Statutom SDA i Programskom deklaracijom Sedmog Kongresa SDA, u nastojanju da politički dosljedno odgovorimo na aktuelna pitanja vladavine prava, sigurnosti i odbrane, Sedmi Kongres SDA je 14. septembra 2019. godine, u Sarajevu, usvojio:

REZOLUCIJU
O VLADAVINI PRAVA, SIGURNOSTI I ODBRANI

I

SDA ističe da je vladavina prava osnovna pretpostavka stabilnosti i jačanja državnog poretka, te se snažno zalaže za poštovanje i provedbu principa vladavine prava kroz borbu protiv korupcije, jednakost pred zakonom i jačanje efikasnosti pravosuđa.

U tom smislu SDA će i dalje insistirati na poštovanju i provedbi odluka međunarodnih i domaćih sudova, te uspostavljanju i nadogradnji institucija. Na taj način se stvaraju preduslovi da Bosna i Hercegovina adekvatno i efikasno odgovori na zahtjeve i izazove euroatlantskih integracija.

II

SDA će u skladu sa ustavnim i zakonskim okvirom Bosne i Hercegovine nastaviti razvijati svijest o značaju kontinuiranog jačanja sigurnosnih i odbrambenih struktura u skladu sa NATO i EU standardima. Nadogradnja struktura je pretpostavka funkcionisanja državnih institucija i dugoročna investicija u stabilnost i mir, kao i održiv razvoj Bosne i Hercegovine unutar njenih granica i položaja u regionu. Istovremeno SDA će se zalagati za jačanje sigurnosnog i odbrambenog sektora u smjeru članstva u NATO-u.

SDA nadalje ukazuje da djelovanje svih struktura države i društva u ovoj oblasti treba počivati na stručnim analizama sigurnosnog i odbrambenog sistema koje ističu sigurnosne prijetnje, rizike i izazove, te preporuke i aktivnosti koje tretiraju uzroke i izvore prijetnji.

Djelovanje SDA u oblasti sigurnosti i odbrane će biti usmjereno ka zajedništvu i suživotu svih različitosti (etničkih, vjerskih, kulturoloških, jezičkih i drugih) unutar Bosne i Hercegovine, njihovom dijalogu i civiliziranom ophođenju u rješavanju otvorenih pitanja. Nasilje i upotreba sile, te politike, ideologije i drugi oblici društvene svijesti – ekstremizam, ksenofobija, radikalizam i druge isključivosti su apsolutno neprihvatljivi.

SDA će razvijati i promovirati važnost uloge državnih struktura, društvene zajednice i svih građana u nadogradnji i jačanju sigurnog ambijenta, kroz jačanje svijesti i prakse zaštite i samozaštite, kako specijaliziranih struktura i institucija, tako i mnogih drugih državnih subjekata, različitih udruženja unutar društvene zajednice, te svih oblika društvenog samoorganiziranja građana. SDA će također podržavati dalje jačanje civilne zaštite kao organizirane strukture, te dalje davati potrebnu podršku različitim sportskim klubovima i udruženjima od značaja za sigurnost, te sve ozbiljnije tretirati privatni sektor sigurnosti – agencije za zaštitu ljudi i imovine.

U razvijenim demokratskim društvima uloga policije ima za cilj zaštitu ljudskih prava i sloboda, prevenciju i represiju kriminala, te održavanje javnog reda i mira. Policija ujedno predstavlja i važan faktor reforme cjelokupnog društva, te njegove transformacije u efikasan, prilagodiv i ekonomičan sistem.

SDA nastavlja podržavati reformske procese policije koji za cilj imaju povećanje sigurnosti građana Bosne i Hercegovine. U tom smislu SDA nastavlja davati svoj puni doprinos policijskim strukturama i njihovom djelovanju u Bosni i Hercegovini, te će inicirati unapređenje obuka i treninga policijskih službenika na najsavremenijim tehničkim sredstvima, posebno kada je u pitanju privredni, kompjuterski kriminal i korupcija. Također, treba stvoriti sistem koji će omogućiti napredovanje u službi školovanih i educiranih kadrova.

Da bi se unaprijedio sigurnosni sistem SDA će insistirati i na:

- prevenciji kriminaliteta i stalnoj saradnji sa obrazovnim ustanovama i specijaliziranim javnim i nevladinim institucijama, kroz pomoć mladima i građanima koji su bili žrtve počinjenja krivičnih djela;
- adresiranju problema koji predstavljaju višestruki povratnici u vršenju krivičnih djela, kroz programe prekvalifikacija i resocijalizacije;
- unapređenju efikasnosti i poboljšanju kapaciteta za borbu protiv svih oblika kriminala, poboljšanju uvjeta rada policajaca i boljem korištenju postojećih kapaciteta policijskih agencija kroz reformu policije u smislu postizanja subordinacije radi kvalitetnijeg obavljanja poslova naročito u slučajevima vanrednih događanja; te civilnom nadzoru nad radom policije; kao i
- jačanju kapaciteta svih policijskih agencija u Bosni i Hercegovini, te njihovom adekvatno materijalno-tehničkom opremanju, u skladu sa evropskim standardima.

III

Nedostaci u organizaciji postojećeg pravosudnog sistema znatno otežavaju njegovu sposobnost da adekvatno odgovori zahtjevima vladavine prava i očuvanja principa na kojima počiva nezavisan i efikasan pravosudni sistem i funkcionalna pravna država. Ciljevi prioriteta u reformi pravosuđa trebaju biti usmjereni na jačanje dva fundamentalna načela vladavine prava: pravnu sigurnost i nezavisnost pravosuđa. Kako bi principi bili ostvarivi potrebno je da se ispune sljedeći elementi:

- zakonitost, koja obuhvata transparentan, odgovoran i demokratski proces usvajanja zakona;
- pravna sigurnost;
- zabrana proizvoljnosti;

- pristup pravdi preko nezavisnog i nepristrasnog suda, uključujući sudsku reviziju upravnih akata;
- poštovanje ljudskih prava i
- zabrana diskriminacije i jednakost pred zakonom.

U vezi s navedenim potrebno je u narednom periodu poduzeti aktivnosti na iniciranju izrade nove strategije reforme sektora pravde, kako bi se gore navedeni prioriteti uvrstili u strateški dokument kao smjernica za djelovanje narednih godina.

U skladu sa članom II Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina i oba entiteta su dužna da osiguraju najveći nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. Prava i slobode određene u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenim protokolima imaju prioritet nad svakim drugim zakonom. Ustav BiH u članu II/4. garantira zaštitu od diskriminacije svim osobama na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

SDA će insistirati na uspostavljanju Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine, kao vrhovne sudske instance što će doprinijeti jačanju koherentnosti pravosudnog sistema. Neophodnost uspostave Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine se ogleda i u činjenici da Bosna i Hercegovine ima jako decentralizovan pravni i sudski sistem. Rješavanje problema koji nastaju zbog nepostojanja Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine ne smije biti prepušten neformalnoj saradnji pravosudnih organa. SDA ukazuje da se uspostavljanjem Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine osigurava jednoobraznost pravnog poretka, te jedinstvenost ili barem usklađenost sudskih i tužilačkih sistema u BiH.

SDA prepoznaje i pozdravlja prednosti uspostavljanja i rada Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, kao nezavisne institucije, ali se ukazuje potreba reforme organizacije VSTV-a s ciljem jačanja nezavisnosti kroz uspostavljanje sudskih i tužilačkih podvijeća, zatim preciznije definisanje kriterija, načina i procedura izbora članova VSTV-a, kao i određivanje regulatora koji će provoditi proceduru izbora članova VSTV-a uz poštivanje principa transparentnosti, stručnosti, nepristrasnosti i odgovornosti. U tom smislu SDA smatra neophodnim uspostaviti organ i procedure za utvrđivanje odgovornosti članova VSTV-a, te uvođenje strožih pravila o sukobu interesa za već imenovane sudije i tužioce, kandidate i stručne saradnike.

U cilju daljeg jačanja odgovornosti sudija i tužilaca položaj nosilaca pravosudnih funkcija je potrebno uskladiti sa EU standardima, te osigurati djelotvornije disciplinske sankcije uz mogućnost sudskog preispitivanja. U tom smislu potrebno je i preciznije reguliranje obima disciplinskih prekršaja, kao i diskrecionog prava za pokretanje disciplinskog postupka.

Kroz reformu pravosudnog sistema SDA će nastaviti da insistira na jedinstvenom sistemu finansiranja pravosudnih institucija, jer sadašnje finansiranje sudova i tužilaštava putem 14 budžeta otežava funkcioniranje pravosudnog sistema.

Imajući u vidu princip jednakosti građana pred zakonom, te brojne prednosti postojanja jedinstvenog procesnog zakonodavstva, SDA će nastaviti insistirati na unifikaciji procesnog zakonodavstva i to: zakona o krivičnom postupku, parničnom, vanparničnom i upravnom postupku. Pored navedenih procesnih zakona u oblasti krivičnog prava je potrebno donošenje jedinstvenog materijalnog krivičnog zakona u Bosni i Hercegovini. Razlog za to je što se krivičnim zakonom štite najviše društvene vrijednosti i istim se zadire u prava i slobode počinitelja krivičnih djela, te je potrebno da su na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine istom kaznom zapriječena ista nezakonita postupanja. Posebno je bitno da se normativno uredi krivično djelo negiranja genocida na području cijele Bosne i Hercegovine.

SDA promovira slobodu prometa robe, usluga, kapitala i ljudi na temelju čl. II i I/4 Ustava BiH, što podrazumijeva jedinstven prostor tržišnih sloboda unutar BiH. SDA ukazuje da je vlasništvo kao temeljno ljudsko pravo značajno ugroženo nepostojanjem jedinstvene evidencije na državnom nivou, a naročito različitim načinima i uslovima njegovog sticanja unutar BiH. Stoga će SDA insistirati na uspostavljanju jedinstvenog registra za vlasništvo na nekretninama, kako u pogledu privatnog vlasništva, tako i državne imovine (uspostavljanje jedinstvene baze podataka o nekretninama u BiH i uspostavljanje jedinstvene baze podataka o nekretninama u vlasništvu države na teritoriji BiH). Pored toga SDA će usmjeriti djelovanje i na uspostavljanje jedinstvenog registra privrednih društava na nivou BiH, kao i registra stvarnih vlasnika kao centralne elektronske baze podataka koja sadrži podatke o stvarnim vlasnicima pravnih subjekata. Centralizacija podataka podrazumijeva i postojanje javnog registra kolektivnih tužbi kako bi se svi građani koji imaju isti interes mogli pridružiti kolektivnoj tužbi koja je podignuta bilo gdje na prostoru BiH.

Uz sve navedeno SDA insistira, a što proizilazi iz Ustava Bosne i Hercegovine, na usklađivanju ustavnih i zakonskih tekstova nižih nivoa vlasti sa državnim nivoom.

SDA će zahtijevati od bosanskohercegovačkog pravosuđa rješavanje svih predmeta ratnih zločina, naročito predmeta A kategorije koji su u avgustu 2004. godine predati Tužilaštvu Bosne i Hercegovine sa ocjenom da ima dovoljno dokaza po međunarodnim standardima koji pružaju osnovanu sumnju da je počinjen zločin ozbiljnim kršenjem međunarodnog humanitarnog prava. SDA smatra apsolutno neprihvatljivim hapšenje i pritvaranje generala Armije Republike Bosne i Hercegovina, koji su sistemski sprječavali i kažnjavali počiniocima nedozvoljenih ponašanja u svojim redovima. Pored toga SDA se odlučno suprostavlja pokušajima kreiranja vještačkog balansa u počinjenim ratnim zločinima, kao i s tim u vezi pokušajima promjene karaktera rata.

IV

SDA je svjesna da korupcija snažno doprinosi potkopavanju povjerenja u institucije vlasti i slabi ekonomski razvoj. Korupcija utiče na neravnopravno tržišno natjecanje, ugrožava vladavinu zakona, podriva demokratiju i ljudska prava, podriva dobro upravljanje javnim dobrima, slabi pravičnost i socijalnu pravdu, te ugrožava stabilnost demokratskih institucija i moralnih osnova društva.

Imajući navedeno u vidu SDA smatra da je u borbi protiv korupcije potrebno:

- raditi na primjeni konzistentnih, učinkovitih mjera za sprečavanje korupcije, a sve s ciljem da se utiče na javno mnijenje i podizanje javne svijesti, te da se korumpirane osobe sankcionišu pred nadležnim organima;
- inicirati pooštavanje mjera u borbi protiv korupcije iz zakona o sukobu interesa.

Sistemska korupcija prouzrokuje rast organiziranih kriminalnih grupa i kriminalizaciju znatnog dijela društva, što može ugroziti funkcionisanje pravne države. U tom kontekstu potrebna je odlučnija borba protiv ekonomskog kriminala, pranja novca, porezne utaje i carinske prevare, trgovine ljudima, proizvodnje i prometa opojnih droga, ilegalnih migracija, krivotvorenja novca, krađe motornih vozila, trgovine naoružanjem i vezanim materijalima, nezakonitih radnji u oblasti eksploatacije prirodnih resursa, krijumčarenja i kompjuterskog kriminala.

Imajući u vidu navedeno SDA smatra važnim nastavak provođenja FATF-ovih standarda što će doprinijeti ugledu i jačanju ekonomske perspektive Bosne i Hercegovine u svijetu, kao i daljem pozitivnom statusu Bosne i Hercegovine u okviru međunarodnih organizacija za borbu protiv pranja novca i sprječavanje finansiranja terorizma.

S tim u vezi SDA će podržavati provedbu Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije, kao i Akcioni plan za borbu protiv pranja novca i finansiranje terorizma. Posebno naglašavamo važnost operacionalizacije rada posebnih odjela Federalnog tužilaštva i Vrhovnog suda FBiH u cilju provedbe Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u Federaciji BiH, donošenje zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine, uspostavljanje obaveze policijskih organa za vođenje finansijskih istraga u svakom slučaju organizovanog kriminala, pooštavanje kaznene politike u vezi krivičnih djela organizovanog kriminala, a posebno u dijelu koji se odnosi na povratnike u izvršenju ovog krivičnog djela i specijalizaciju policijskih službenika i tužilaca za pojedina krivična djela, a posebno finansijski kriminal, trgovinu drogama, trgovinu ljudima, itd.

Potrebno je uspostaviti jedinstven i efikasniji sistem za prevenciju i borbu protiv terorizma donošenjem zakona o prevenciji i borbi protiv terorizma, kojim će se uspostaviti jedinstven mehanizam koordinacije policijskih tijela i drugih institucija u borbi protiv terorizma i provedbe

strateških akata u cilju prevencije istog, te uspostaviti baze podataka za borbu protiv terorizma, kao i osigurati da način provođenja posebnih istražnih mjera bude u skladu sa najvišim međunarodnim standardima.

V

Poseban izazov i u narednom periodu predstavljat će povećan priliv migranata u Bosnu i Hercegovinu, i u tom smislu SDA ostaje pri ranijem stavu da svi akteri uključeni u ovaj proces trebaju poštovati međunarodne i domaće propise iz oblasti migracija i azila, uz human odnos prema migrantima, pri čemu je neprihvatljivo da Bosna i Hercegovina bude trajno sabiralište za migrante. Također, SDA još jednom ukazuje da povećan priliv migranata nije problem za koji je odgovorna BiH i sa kojim se BiH može samostalno nositi.

Kako BiH ne bi postala trajno sabiralište za migrante, te kako bi se pravilno adresirao ovaj problem, SDA će insistirati da sve institucije i organizacije nadležne za pitanje migracija i azila, rade na jačanju istočne granice BiH, kako bi se broj ilegalnih prelazaka granice sveo na minimum i to kroz jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima i Sektora za azil Ministarstva sigurnosti BiH, te drugih nadležnih institucija i organizacija. U tu svrhu potrebno je odobriti angažman inženjerijskih jedinica Oružanih snaga BiH na zaprečavanju mjesta pogodnih za ilegalan prelazak granice.

Pored toga SDA će raditi na raspoređivanju povećanog priliva migranata u BiH ravnomjerno na teritorij cijele BiH. S tim u vezi potrebno je formirati odgovarajuće privremene prihvatne centre za migrante na teritoriji cijele BiH, u kojima će biti osigurani osnovni uvjeti za smještaj i boravak migranata.

SDA će insistirati na provedbi sporazuma o readmisiji sa zemljama sa kojima BiH ima iste zaključene, kako bi se omogućila puna i безусловna primjena međunarodnih propisa.

SDA će nastaviti unapređivanje regionalne saradnje u oblasti migracija i azila u smislu formiranja međudržavnog operativnog štaba koji bi redovno razmatrao različite situacije kada policajci jedne zemlje povrijede suverenitet druge zemlje, što se ranije dešavalo i što je za SDA nedopustivo. Od velikog značaja za Bosnu i Hercegovinu je uspostavljanje bliske saradnje sa FRONTEX-om, i drugi evropskim institucijama i agencijama koje se bave problemom ilegalnih migracija.

Međunarodne organizacije u Bosni i Hercegovini koje rade na pitanjima imigrantske krize moraju pokazati veći stepen transparentnosti potrošnje sredstava, kako bi se onemogućila zloupotreba istih, te njihovo adekvatno i namjensko trošenje.

Uz sve navedeno SDA će se zalagati za modernizaciju propisa BiH koji regulišu pitanje azila i stranaca, kao i povećanje finansijskih izdvajanja kako iz budžeta na svim nivoima vlasti, tako i iz međunarodnih fondova.